

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/193552,Uroczystosc-oznaczenia-grobow-powstancow-slaskich-znakiem-pamieci-Tobie-Polsko-w.html>
21.05.2024, 09:18

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci „Tobie Polsko” w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości - Katowice-Dąb, 11 listopada 2023

11 listopada 2023 r. upamiętniliśmy 105. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. W Katowicach-Dębnie na cmentarzu parafii, przy ul. Brackiej, odbyły się uroczyste oznaczenia grobów powstańców śląskich mjr. Franciszka Góreckiego-Zagórnika oraz por. Józefa Stuły znakami pamięci „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski” oraz „Tobie Polsko”.

Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w intencji Ojczyzny, która została odprawiona w kościele pw. św. Jana i Pawła Męczenników w Katowicach.

W uroczystości udział wzięli: rodzina majora Franciszka Góreckiego-Zagórnika oraz porucznika Józefa Stuły, Adam Skowron, radny Rady Miasta Katowice, reprezentujący Prezydenta Miasta Katowice, Marcina Krupę, Jan Kwaśniewicz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach, Marek Wolski, przewodniczący Rady Dzielnicy Nr 10 Katowice-Dąb, Grzegorz Łagódka, przewodniczący Zarządu Rady Dzielnicy nr 10 Dąb oraz radni Rady Dzielnicy nr 10 Dąb, major Marcin Markowski z 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej w Katowicach, porucznik Radosław Machniewicz z Wojskowego Centrum Rekrutacji w Katowicach, Grzegorz Grześkowiak, Prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia "Rodzina Policyjna 1939 r." w Katowicach, Ewa Bojanowska-Burak, Prezes Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Katowicach, przedstawiciele z I Szczepu Harcerskiego ZHP im. Obrońców Katowic Hufca Związku Harcerstwa Polskiego oraz licznie zebrani mieszkańcy dzielnicy Katowice-Dąb.

Posługę duszpasterską sprawował ks. Adam Wycisk, proboszcz parafii św. Jana i Pawła Męczenników w Katowicach-Dębnie.

Uroczystość poprowadził Jan Kwaśniewicz, który na wstępie przywitał uczestników uroczystości, a następnie przybliżył genezę akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud! Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia” oraz symbolikę znaków pamięci „Tobie Polsko” oraz „Grób Weterana”. Grzegorz Łagódka przedstawił biografie mjr. Franciszka Góreckiego-Zagórnika oraz por. Józef Stuły. Wystąpienia okolicznościowe wygłosili Grzegorz Grześkowiak oraz Marek Wolski. Oznaczenia grobu dokonał Jan Kwaśniewicz wraz z Grzegorzem Łagódką. Na zakończenie na grobie złożono kwiaty i zapalono znicze.

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci. Katowice-Dąb, 11 listopada 2023. Fot.: K. Łojko

Mjr Franciszek Górecki-Zagórnik (1890-1970) uczestnik powstania wielkopolskiego, powstania śląskiego, uczestnik kampanii wrześniowej 1939 r. Mogiła została wpisana do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski pod numerem ewidencyjnym nr 5929

Por. Józef Stuła (1905-1970) uczestnik II i III powstania śląskiego, członek Polskiej Organizacji Wojskowej, uczestnik wojny obronnej 1939 r. Mogiła została wpisana do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski pod numerem ewidencyjnym nr 6724.

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r. w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Znak pamięci „Tobie Polsko”.

Znak pamięci „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski” nadawany przez Instytut Pamięci Narodowej ma służyć oddaniu hołdu powstańcom śląskim, spoczywającym na cmentarzach oraz przypomnieć o tych postaciach, które na grobach znane są tylko z imienia i nazwiska, a odegrały znaczącą rolę w powstaniach śląskich w dążeniu do wolnej i niepodległej Polski.

***

11 listopada 1918 r. Rada Regencyjna przekazała pełną władzę wojskową na ziemiach polskich Józefowi Piłsudskiemu. Wydarzenie to (obok pamięci o trwającym w tych dniach rozbrajaniu żołnierzy niemieckich w Warszawie, a także podpisanym w Compiègne rozejmie między Ententą a Niemcami, de facto kończącym I wojnę światową) w Drugiej Rzeczypospolitej stało się (najpierw mniej formalnie, potem jako święto państwowe) symboliczną datą odzyskania niepodległego państwa polskiego przez pokolenia Polaków żyjących w 1918 r.

11 listopada 2023 r.
Narodowe Święto Niepodległości Polski.

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

9.00 Msza Święta za Ojczyznę w kościele pw. św. Józefa i Pawła Męczenników w Katowicach-Śródmieście.

Wspólny program na cmentarzu parafialnym przy ul. Brackiej.

10.15 Uroczystości oznaczenia śląskich pomników cmentarza grobów miast Francuska Górnickiego Zagłębia oraz górnika Józefa Stulca.

„Jest pomnik” (film wierszowany) w wykonaniu Instytutu Pamięki Narodowej przy Państwowej Komisji do Spraw Pamięci i Dzieł jako Instytutu Pamięki Narodowej, poświęcony na cmentarzu przy przystanku 6 w Katowicach. Wskazywanie grobów: 1) Józef Stulca i 2) Francuska Górnickiego Zagłębia, o odgrywanej przez nich w powstaniach śląskich w okresie II wojny światowej roli.

Francuszek Górnicko-Zagłębia (1876-1978) uczestnik powstania wielkopolskiego, powstania śląskiego, uczestnik kampanii wrześniowej 1939. Mogiła została wpisana do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski pod numerem ewidencyjnym nr 674.

Józef Stulca (1905-1979) uczestnik II III powstania śląskiego, członek Polskiej Organizacji Wojskowej, uczestnik wojny obronnej 1939. Mogiła została wpisana do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski pod numerem ewidencyjnym nr 674.

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci „Tobie Polsko” w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości - Katowice-Dąb, 11 listopada 2023